

Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord

Gemeente Bladel

Inhoudsopgave

Inleiding	3
H1. Van huidige naar gewenste situatie	7
H2. Doelen en aanpak 2024 t/m 2026	11
Ambities van het integraal plan van aanpak	
13	
H2.1 Sociale Basis	14
H2.2 Gezonde Start	18
H2.3 Welbevinden	20
H2.4 Gezonde Leefstijl	24
H2.5 Vitaal Ouder Worden	29
Integraliteit tussen de thema's	32
H3. Samenwerking	33
H4. Monitoring & Evaluatie	35
H5. Handtekening Wethouder - Plan van Aanpak	36
Bijlage 1: Integraliteit tussen de thema's van het Gezond	
37	
en Actief Leven Akkoord, Kempisch Sport- en Beweegakkoord	
en Brede Regeling Combinatiefunctionarissen	

Aanleiding

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (hierna: GALA) is een landelijk akkoord waarin de rijksoverheid, gemeenten, GGD GHOR Nederland en zorgverzekeraars afspraken hebben gemaakt om een impuls te geven aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners, met in het bijzonder aandacht voor het verbeteren van de situatie van mensen met gezondheidsachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie. Het uiteindelijke doel van het GALA is om te komen tot een gezonde generatie in 2040. Dat wil zeggen dat er sprake is van een generatie bestaande uit weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het GALA vraagt nadrukkelijk om een integrale aanpak. Vaak gaat het bij gezondheidsproblemen namelijk om een optelsom van factoren die een rol spelen bij een goede gezondheid, zoals hieronder weergegeven.

Bron: Pharos, Jacqueline Hofstra

Ketenaanpakken

In het GALA is opgenomen dat gemeenten de volgende vijf ketenaanpakken in gaan richten: Kansrijke Start, Kind naar Gezond Gewicht, Valpreventie, Welzijn op Recept en Gecombineerde Leefstijlinterventie.

Hierover dienen gemeenten en zorgverzekeraars op regionaal niveau afspraken te maken, die op lokaal niveau tot uitvoering komen. In dit plan van aanpak wordt toegelicht hoe Bladel deze afspraken wil gaan maken.

De gemeente Bladel omarmt de ambities vanuit het GALA volledig. In de gemeente Bladel gebeurt namelijk al veel om de gezondheid en vitaliteit van al haar inwoners te beschermen en te bevorderen. De meeste GALA thema's zijn voor de gemeente Bladel dan ook niet nieuw. Samen met maatschappelijke organisaties waar de gemeente Bladel al mee samenwerkt zetten we in op het bevorderen van de gezondheid van alle inwoners. Dit doet de gemeente Bladel onder andere al door het uitvoeren van het Lokaal Gezondheidsbeleid, het Kempisch Preventieakkoord, het Kempisch Sport- en Beweegakkoord, de beleidsnotitie Kempenbranie, het beleidskader Maatschappelijke ondersteuning en het armoedebeleid.

Brede SPUK

De Brede SPUK-regeling (Specifieke Uitkering) is voor alle gemeenten in werking gesteld om uitvoering te geven aan het GALA. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De regeling loopt vanaf 2023 tot en met 2026. In deze SPUK wordt de financiering voor 15 onderdelen op de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis gebundeld in één (nieuwe) uitkering. De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's. Daarbinnen vallen verschillende onderdelen met elk een vast beschikbaar budget per gemeente.

1. Sport, bewegen en cultuur

- ❖ Lokaal Sportakkoord
- ❖ Brede Regeling Combinatiefunctie

2. Gezondheid en Sociale basis

- ❖ Terugdringen Gezondheidsachterstanden
- ❖ Kansrijke Start (ketenaanpak)
- ❖ Mentale Gezondheid
- ❖ Aanpak overgewicht en obesitas (2x ketenaanpak)
- ❖ Valpreventie (ketenaanpak)
- ❖ Leefomgeving
- ❖ Opgroeien in een Kansrijke Omgeving & Vroegsignalering Alcoholproblematiek
- ❖ Versterken sociale basis

- ❖ Mantelzorg
- ❖ Eén tegen Eenzaamheid
- ❖ Welzijn op recept (ketenaanpak)

3. Ondersteunende onderdelen

- ❖ Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
- ❖ Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

GALA in relatie tot IZA

Het GALA raakt direct aan het Integraal Zorgakkoord (IZA), waarvoor het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en 13 partijen uit de zorg in september 2022 een landelijk akkoord hebben gesloten. Het IZA heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. In het IZA zijn afspraken opgenomen ten aanzien van regionale samenwerking, een regionale preventie infrastructuur en de inrichting van effectieve ketenaanpakken over de domeinen (Zorgverzekeringswet (Zvw), Wet publieke gezondheidszorg (Wpg), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet) heen. Deze afspraken zijn verder uitgewerkt in het GALA. Deze afspraken zijn zowel op gemeenten als zorgverzekeraars van toepassing en vormen de basis voor de regionale samenwerking. Gemeenten en zorgverzekeraars maken hier regionale afspraken over.

Integraal plan van aanpak

Alle gemeenten konden een aanvraag indienen voor de brede SPUK (regeling Specifieke Uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026). Gemeente Bladel heeft voor bijna alle onderdelen een aanvraag ingediend. Alleen voor Eén tegen eenzaamheid heeft de gemeente Bladel geen aanvraag ingediend. De reden hiervoor is dat we voor nu focussen op de lokale initiatieven in Bladel zelf die met elkaar samenwerken om eenzaamheid terug te dringen.

Een voorwaarde voor het ontvangen van de middelen vanaf 2024 is dat de gemeente een integraal plan van aanpak brede SPUK opstelt. De middelen voor 2023 zijn verstrekt zonder deze voorwaarde. Het integraal plan van aanpak gaat dan ook over de inzet vanaf 2024 tot en met 2026. De gemeente Bladel is samen met de gemeente Reusel-De Mierden, Bergeijk en Eersel, vanuit de samenwerking in de Kempen, aan de slag gegaan met het vormgeven van het integraal plan van aanpak. De Kempengemeenten werken veel samen en trekken vanwege de gezamenlijkheid en verbondenheid samen op in dit proces. Er worden vier plannen ingediend, waarin de gezamenlijkheid centraal staat maar er ook oog is voor lokale nuances en uitwerkingen.

Proces opstellen integraal plan van aanpak

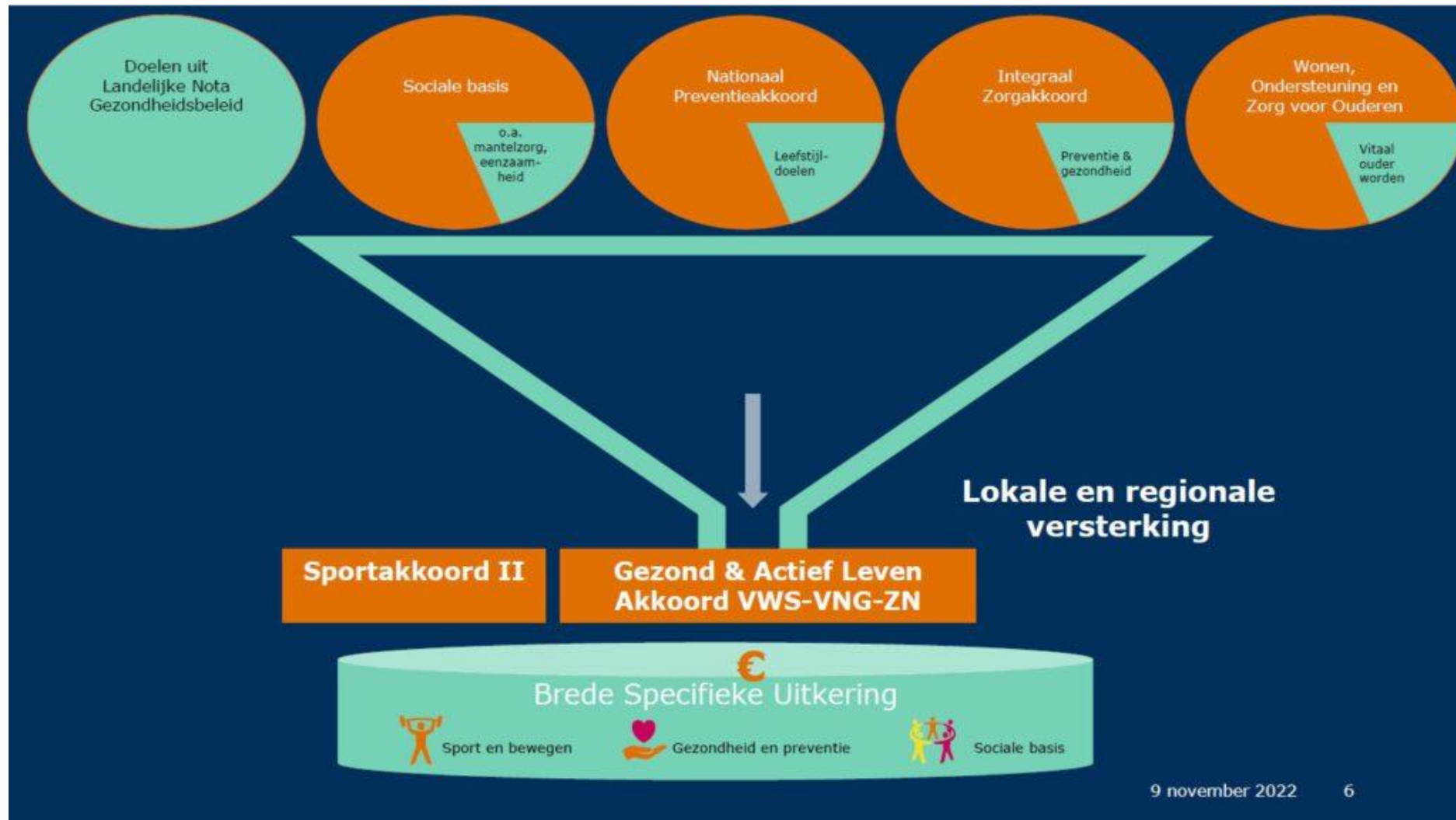
Binnen de gemeente Bladel zijn we met behulp van een Kempische werk-, klankbord- en stuurgroep aan de slag gegaan met het opstellen van het integraal plan van aanpak. De werkgroep bestaat uit betrokken beleidsmedewerkers op het gebied van onder andere sport, cultuur, gezondheid, participatie, welzijn, zorgjeugd, WMO, onderwijs en ruimtelijke ordening en, vanuit alle vier de Kempengemeenten (Bladel, Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden en Eersel). In de werkgroepen werd er gesproken over de inzet op de diverse thema's van het GALA. De klankbordgroep bestaat uit de belangrijkste uitvoeringsorganisaties, zoals vrijwilligersorganisaties die activiteiten organiseren voor zowel jongeren als ouderen, maar ook buurtsportcoaches, adviesraden en dergelijke. Concrete partijen hierbinnen zijn onder andere Cordaad Welzijn, bibliotheken, dorpsraden, MEE, Leergeld, Novadic -Kentron en KempenKind. Deze klankbordgroep is twee keer bij elkaar gekomen. De eerste keer om ideeën op te halen, de tweede sessie konden ze feedback geven op het concept integraal plan van aanpak. De partijen die niet aanwezig konden zijn kregen de stukken toegestuurd zodat zij ook input en feedback konden geven. De input vanuit de werkgroep en klankbordgroep is gebundeld in het integraal plan van aanpak.

Betrekken inwoners

In 2021 hebben de Kempengemeenten het Kempisch Preventieakkoord vastgesteld. Dit preventieakkoord vormt gedeeltelijk de basis voor dit GALA plan. Het akkoord is opgesteld door informatie op te halen bij kinderopvang, onderwijs, welzijn, sport en zorg, maar ook bij ondernemers en inwoners.

Er zijn diverse bijeenkomsten en gesprekken georganiseerd om ambities en ideeën te inventariseren. Concreet voor inwoners is er met de Gezonde Kempen Bingoshow opgehaald wat zij belangrijk vonden om mee te nemen in het akkoord. Via de klankbordgroep, waar ook de adviesraden onderdeel van zijn, zijn de GALA thema's de afgelopen periode besproken en is input opgehaald.

Grafische weergave verhouding GALA en diverse akkoorden

H1. Van huidige naar gewenste situatie (1 van 4)

Hieronder wordt allereerst de huidige Ausgangssituatie van Bladel geschetst, waarin wordt ingegaan op het gezondheidsbeeld van de gemeente. Daarna geven we op hoofdlijnen aan welk beleid en plannen er al zijn rond de thema's van de brede SPUK. Vervolgens komen we tot een toekomstbeeld voor 2040. Dit toekomstbeeld is de gewenste situatie waar we met dit integrale plan naartoe werken. Op dit moment gebeurt er in Bladel al veel rond de thema's die terugkomen in het GALA. Hieronder geven we op hoofdlijnen aan welk beleid en plannen er al zijn rond de thema's van het GALA.

Positieve gezondheid als basis

De gemeente Bladel benadert preventieve gezondheidszorg als meer dan alleen afwezigheid van ziekte. Gezondheid omvat o.a. veerkracht, participatie, betekenisvol werk en de leefomgeving. Het streven naar gezonde inwoners doen we vanuit het principe van positieve gezondheid. Positieve gezondheid gaat over hoe je veerkrachtig en betekenisvol kunt leven. Het begrip gezondheid bestrijkt immers een veel breder gebied dan alleen maar je lichamelijk functioneren. Positieve gezondheid gaat dus niet uit van ziekte en hetgeen niet goed gaat, maar vertrekt vanuit hetgeen er wél goed gaat. Positieve gezondheid is het vermogen van mensen om zich aan te passen en zelf de regie te blijven voeren in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Het gedachtegoed van positieve gezondheid is verwerkt in beleid en uitvoering. We stimuleren onze partners te werken vanuit het gedachtegoed.

Lokaal Gezondheidsbeleid

Voor het lokaal gezondheidsbeleid heeft Bladel de nota "Bladel Gezond!" opgesteld. Dit beleid wordt vormgegeven langs 4 thema's: (i) versterken van weerbaarheid, (ii) bevorderen van een gezonde leefstijl, (iii) zorgen voor een gezonde leefomgeving en (iv) aandacht voor psychische gezondheid. Zorg voor de gezondheid is allesomvattend: van de uitvoering van de participatiewet tot de inzet van scholen en de GGD, van de omgevingswet tot aandacht voor onze vrijwilligers.

En de zorg voor de gezondheid is in belangrijke mate ook eigen verantwoordelijkheid: gezond eten, genoeg bewegen, dragen van gehoorbescherming bij grote muziek evenementen tot verstandig omgaan met alcohol en andere verleidingen. De inwoners van Bladel mogen erop rekenen dat de gemeente ook zijn verantwoordelijkheid neemt en daarmee een steentje bijdraagt aan Bladel Gezond!.

Kempisch Sport- en Beweegakkoord 2.0

In juni 2023 heeft de gemeente Bladel, in samenwerking met de andere Kempengemeenten Bergeijk, Eersel en Reusel-de Mierden, een herijkt Sport- en Beweegakkoord 2.0 opgeleverd. Dit akkoord kenmerkt zich in drie ambities:

- 1. Het verstevigen van het fundament van sporten*
De voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven, moeten worden verbeterd. Het gaat over mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport.
- 2. Het vergroten van het bereik van sporten*
Meer mensen moeten zich aangesproken en uitgenodigd voelen te gaan sporten en sport te beleven, bijvoorbeeld door belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen, mensen te prikkelen en meer succesverhalen te delen.
- 3. Meer betekenis geven aan sport*
De waarde van sport voor de maatschappij (energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven) door en van de sport zelf, en een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid, of juist het bevorderen van gezondheid.

In het Kempisch Sport- en Beweegakkoord zijn de acties gekoppeld aan de ambities uitgewerkt. Het Kempisch Sport- en Beweegakkoord is terug te vinden in bijlage 2. De acties die specifiek gekoppeld zijn aan een GALA thema zijn opgenomen onder de betreffende thema's onder hoofdstuk 3.

H1. Van huidige naar gewenste situatie (2 van 4)

Kempisch Preventieakkoord

In juni 2021 tekenden de Kempengemeenten samen met partners het Kempisch Preventieakkoord. Dit akkoord was het startpunt voor aanvullende activiteiten om de gezondheid in de Kempen te verbeteren. Een gezonde leefstijl staat daarin voorop met welbevinden, middelengebruik en gezond gewicht als belangrijkste thema's. Het akkoord bevat afspraken met partners uit onder meer kinderopvang, onderwijs, welzijn, sport en zorg, maar ook met ondernemers en inwoners. Deze afspraken zijn gebaseerd op gesprekken en bijeenkomsten in het voorjaar van 2021 waarin ambities en ideeën werden geïnventariseerd.

Kempenbranie

#Kempenbranie is de lokale campagnenaam voor de IJslandse aanpak waar we in de Kempengemeenten in 2018 mee zijn gestart. Het is de Kempische versie van Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Het betreft een aanpak om het middelengebruik terug te dringen door in te zetten op een positieve omgeving waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Vier factoren spelen daarin een belangrijke rol: de vrienden en leeftijdsgenoten, de school, het gezin en de vrije tijdsbesteding. Een essentieel onderdeel van de aanpak is de periodieke monitoring onder jongeren en de snelle terugkoppeling van de resultaten. Hierdoor is niet alleen inzichtelijk wat de resultaten zijn, maar ook wordt inzichtelijk waar bijgestuurd dient te worden. Kempenbranie is gebaseerd op drie speerpunten:

1. Welbevinden

Het gaat hierbij voornamelijk om de mentale gezondheid van kinderen. Bijvoorbeeld door weerbaarheidstrainingen die door jeugdcoaches op basisscholen worden gegeven. De afgelopen periode is hier op ingezet door onder andere de inzet van een jeugdcoach die binnen het speciaal onderwijs laagdrempelig contact maakt met de leerlingen en hun leefwereld, trainingen Lab of Life om jongeren beter om te leren gaan met stress, verstevigen van de inzet

van preventie op school en de inzet van Join Us om eenzame jongeren te ondersteunen.

2. Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn een belangrijke factor in het voorkomen van alcohol- en drugsgebruik. Kempenbranie helpt ouders door hen goed te informeren. De afgelopen periode is hierop ingezet door een website op te zetten waar ouders en professionals informatie over Kempenbranie kunnen delen, diverse ouderactiviteiten in samenwerking met de GGD en Novadic-Kentron, organiseren van ouderavonden en tot slot is een online folder ontwikkeld met informatie en tips voor ouders van pubers.

3. Vrije tijd

Het gaat hierbij over het aantrekkelijk, gevarieerd en veilig aanbieden van vrijetijdsactiviteiten. Dit wordt o.a. verzorgd door jeugdcoaches. Hier is op ingezet door de samenwerking tussen de jeugdcoaches in de Kempen te versterken, samen met de jeugdcoaches vernieuwend aanbod op te starten voor naschoolse vrije tijdsbesteding en hebben diverse trainers van verenigingen de Rots en Water trainingen gevolgd om trainers handvatten te geven hoe je ervoor zorgt dat iedereen mee doet tijdens de training en dat niemand buiten de boot.

H1. Van huidige naar gewenste situatie (3 van 4)

Kansrijke Start

De coalitie Kansrijke Start binnen de Kempengemeenten bestaat uit onder meer verloskundigen, jeugdgezondheidszorg en kinderopvang. Vanuit werkgroepen met daarin de diverse professionals vertegenwoordigd wordt ingezet op drie speerpunten:

1. *Samenwerking tussen professionals*

Het verbeteren van de samenwerking tussen professionals is één van de belangrijke speerpunten van Kansrijke Start. Als de samenwerking optimaal is heeft dit ook een positief effect op de ondersteuning van zwangeren, hun partners en jonge ouders en hun kinderen. Vanuit dit speerpunt is onder andere een overzicht gemaakt van de organisaties en praktijken die werkzaam zijn in de eerste 1000 dagen. Als we het overzicht compleet hebben, gaan we samen met de coalitie bekijken welke activiteiten we gaan uitzetten om elkaar beter te leren kennen en op welke manier we dit overzicht beschikbaar en vindbaar maken voor zowel professionals als inwoners. Daarnaast worden de overlegstructuren onder de loep genomen om dit beter op elkaar af te stemmen en te verbinden waar passend.

2. *Ouderbetrokkenheid: hoe werken we samen met de mensen om wie het gaat?*

In wisselende samenstellingen hebben we deel genomen aan de verschillende leersessies en hebben mogen ervaren hoe leerzaam het is om van ouders te horen hoe zij de eerste 1000 dagen ervaren binnen hun eigen wijk/leefomgeving. Om een goed beeld te krijgen hoe (aanstaande) ouders hier in de Kempen naar kijken, zijn we begonnen met het voeren van gesprekken met verschillende ouders over hun eigen ervaringen in de eerste 1000 dagen van hun kind. Samen hebben we een gesprekskaart en vragenlijst ontwikkeld om in gesprek te gaan met de mensen om wie het gaat. Hiermee hopen we op te halen hoe zij de eerste 1000 dagen van hun kind(eren) hebben ervaren en hoe we met hen kunnen samenwerken om ieder kind in de Kempen een kansrijke start te bieden.

3. *Preconceptie: een Kansrijke Start voor het nog ongebooren kind*

Bewustwording en voldoende kennis over gezond zwanger worden is van belang voor toekomstige ouders met een kindwens. Zo zijn toekomstige ouders optimaal voorbereid op een zo gezond mogelijke zwangerschap waardoor er een grotere kans is op een gezonde ontwikkeling van de baby. Professionals spelen een belangrijke rol in het realiseren van deze kansrijke start. Vanuit dit speerpunt is het programma 'Nu Niet Zwanger' binnen de Kempen geïmplementeerd. Nu Niet Zwanger (NNZ) biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kindwens, seksualiteit en anticonceptie. Daarnaast is een implementatieplan opgesteld voor het creëren van bewustwording rondom gezond zwanger worden. Zo is er al contact geweest met apotheken over het plakken van stickers op anticonceptiedoosjes en zijn er een poster en dia ontwikkeld voor in wachtkamers en op wachtkamerschermen van zorgverleners. Daarnaast is er ook contact met Nu Niet Zwanger (NNZ) over de implementatie van gezond zwanger worden in het door NNZ aangeboden trainingsprogramma voor professionals.

Het preventieakkoord gaat op in dit integraal plan van aanpak.

H1. Van huidige naar gewenste situatie (4 van 4)

Gewenste situatie

We sluiten vanuit de gemeente Bladel aan bij het hoofddoel van het GALA: een gezonde generatie in 2040. Om dat doel te bereiken onderschrijven wij daarin de volgende gemeenschappelijke doelen:

- terugdringen gezondheidsachterstanden
- een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en spelen
- het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
- een gezonde leefstijl
- versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- vitaal ouder worden
- domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur

Uitgangspunten integraal plan van aanpak

De uitgangspunten voor het integraal plan van aanpak zijn als volgt:

- we bouwen voort op wat er al is en goed werkt;
- we verbeteren/breiden uit waar dat past en dienend is;
- we creëren ruimte voor nieuwe en experimentele initiatieven;
- we geven met de SPUK een impuls waar inwoners daadwerkelijk iets van merken;
- we zoeken een realistische balans tussen een hoog ambitieniveau en haalbaarheid;
- we richten ons op de inwoners die een verhoogd risico lopen op gezondheidsachterstanden;
- integraliteit wordt verweven in de manier van werken binnen de gemeente, ook tussen het ruimtelijk en sociaal domein.

De gewenste situatie

In 2030 is de gemeente Bladel het economische hart van de Kempen. De gemeente zet actief in op het stimuleren van de lokale en regionale economie met als grootste spelers de industrie en de detailhandel in de kernen Bladel en Hapert. Daarnaast spelen recreatie, toerisme en de agrarische sector een relevante rol. Het behoud en de versterking van de gemeentelijke economie is een belangrijke stimulans voor deze keuze. Dat leidt tot het behoud en zelfs groei van de bevolking in de kernen. Zo ontstaat er voldoende draagvlak voor een goed voorzieningenniveau en de leefbaarheid. Dankzij duidelijke keuzes ten aanzien van ruimtegebruik binnen de kernen en de ontwikkeling van het buitengebied blijft de kwaliteit van natuur en landschap, agrarisch gebruik en recreatie op peil en wordt deze waar nodig verder versterkt

H2. Doelen en aanpak 2024 t/m 2026 (1 van 2)

We hebben ervoor gekozen om in grote lijnen vanuit de thema's en doelstellingen van het Kempisch Preventieakkoord te werken. We sluiten aan bij de ambities die hierin zijn gesteld, maar stellen aanvullend daaraan concretere subdoelen op waar we met het integraal plan van aanpak op inzetten. De thema's 'sociale basis', 'gezonde start', 'gezonde leefstijl' en 'gezond ouder worden' zijn toegevoegd ten opzichte van de indeling van het preventieakkoord, om zo alle thema's van het GALA onder te kunnen brengen. Op de volgende pagina is het overzicht weergegeven hoe de thema's van het GALA zijn onderverdeeld.

Per thema zijn de volgende onderdelen uitgewerkt:

- Waar staan we?, waarbij we een opsomming bieden van de data gerelateerd aan het betreffende thema
- Wat doen we al?; een opsomming van de huidige inzet om bij te dragen aan de doelstelling
- Subdoelen en acties; de doelen en acties waar we op inzetten vanuit het integraal plan van aanpak, aanvullend op wat we al doen.
- Samenwerkingspartners bij dit thema, waarbij we een beknopte opsomming geven van de partners die een rol spelen bij de uitvoering van de doelen en acties.

H2. Doelen en aanpak 2024 t/m 2026 (2 van 2)

Thema's

Preventieakkoord:

- Welbevinden
- Middelengebruik
- Gezond gewicht

Kempisch Sport- en Bewegakkoord (2.0)

Extra thema's:

- Gezond ouder worden
- Versterken sociale basis
- Gezonde Start

Inhoudelijke thema's GALA:

- Lokaal Sportakkoord
- Brede Regeling Combinatiefunctie
- Terugdringen Gezondheidsachterstanden
- Kansrijke Start
- Mentale Gezondheid
- Aanpak overgewicht en obesitas
- Valpreventie
- Leefomgeving
- Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) & Vroeg signalering
- Alcoholproblematiek
- Versterken sociale basis
- Mantelzorg
- Eén tegen Eenzaamheid
- Welzijn op recept

Thema's Plan van Aanpak Brede SPUK:

- **Sociale Basis:** mantelzorg, Welzijn op Recept, terugdringen gezondheidsachterstanden, versterken sociale basis
- **Gezonde Start:** Kansrijke start
- **Gezonde Leefstijl:** lokaal sportakkoord, BRC, aanpak overgewicht en obesitas, OKO, leefomgeving gericht op beweging
- **Welbevinden:** mentale gezondheid kinderen, jongeren en (jong)volwassenen, leefomgeving gericht op ontmoeting
- **Vitaal ouder worden:** valpreventie, mentale gezondheid senioren, leefomgeving gericht op toegankelijkheid

Ambities van het integraal plan van aanpak

Versterken
sociale basis

Ambitie:
*De sociale basis is
toegankelijk en
inclusief voor alle
inwoners..*

Gezonde start

Ambitie:
*Een start vanuit
vertrouwen en met
benodigde
basiskennis voor elk
gezin met als doel dat
elk kind veilig,
gelukkig en gezond
opgroeit.*

Gezonde
leefstijl

Ambitie:
*Inwoners eten
gezond, bewegen
voldoende en gaan
verantwoord om met
het gebruik van
alcohol en drugs*

Welbevinden

Ambitie:
*Inwoners voelen zich
nog meer verbonden
met elkaar.*

Vitaal ouder
worden

Ambitie:
*Ouderen in een zo goed
mogelijke conditie
houden zodat ze zo lang
mogelijk thuis kunnen
blijven wonen.*

H2.1 Sociale Basis (1 van 3)

Doelstelling van de gemeente Bladel:

We sluiten aan bij de doelstelling geformuleerd vanuit het GALA. Dit betekent dat wij ons aanbod van de sociale basis verder gaan versterken. Het aanbod dient inclusief te zijn en daarmee gericht op de gehele samenleving.

Subdoelen integraal plan van aanpak

- 1. De signalering is verstevigd*
- 2. Het aanbod is verstevigd*

Beoogde resultaten vanuit het GALA

- 1. Elke gemeente heeft een lokale aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden.*
- 2. Gemeenten faciliteren een lokale sociale basis met een sterke sociale samenhang en laagdrempelig toegankelijke voorzieningen waar mensen op elkaar kunnen terugvallen en meedoen in de samenleving. Dit doen zij met behulp van het opstellen van een beleidsvisie en het uitvoeren van maatregelen.*

H2.1 Sociale Basis (2 van 3)

Waar staan we?:

- ❖ *Moeite met rondkomen neemt weer toe na dalende trend tussen 2012 en 2020: De jongvolwassenen t/m 24 jaar hebben vaker moeite met rondkomen dan oudere groepen. Dit is meegenomen omdat uit onderzoek is gebleken dat geldzorgen, schulden en armoede een negatieve invloed hebben op zowel de fysieke als de mentale gezondheid. Mensen met een laag inkomen leven korter, ervaren meer stress en hebben vaker last van slapeloosheid en depressie. (Bronnen: Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 & Movisie op <https://www.movisie.nl/interventiewijzer/financieel-gezond-zijn#:~:text=Uit%20onderzoek%20blijkt%20dat%20geldzorgen.sprake%20van%20een%20wederzijds%20verband>)*
- ❖ *De participatie van 18 t/m 64-jarigen is na coronajaar 2020 niet terug op het oude niveau: In 2022 is het aandeel vrijwilligers en mantelzorgers gelijk aan coronajaar 2020 en lager dan in 2016. Minder mensen voelen zich verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt. Bij de 65+'ers is het aandeel mantelzorgers wel weer terug op het niveau van 2016. (Bron: Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022)*
- ❖ *Zowel 15% van de 18 t/m 64 jarigen als 15% van de 65+'ers geeft mantelzorg. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022)*
- ❖ *77% van de 18- t/m 64-jarigen geeft aan de eigen gezondheid als goed of zeer goed te ervaren. Voor 65+'ers is dit 59%. 88% van de Bladelse jongeren tussen de 12 en 18 jaar geeft aan zijn/haar eigen gezondheid als goed of zeer goed te ervaren. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 & GGD Jeugdmonitor 2019)*
- ❖ *60% van de 65+'ers is lid van een (sport)vereniging of club. Voor 18- t/m 64-jarigen is dit 56%. 76% van de Bladelse kinderen tussen de 4 en 11 jaar zijn lid*

van een club of vereniging. Voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar is dat ook 76%. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD Kindmonitor 0 t/m 11 jarigen 2021 & GGD Jeugdmonitor 2019)

Wat doen we al?

- ❖ Binnen de gemeente Bladel is er op diverse vlakken aandacht voor mensen met geldzorgen, een lichamelijke of mentale uitdaging. Zo zijn er diverse regelingen voor mensen met een kleine beurs, is er aandacht voor uniek sporten en wordt er ingezet op laagdrempelige ondersteuning. Hier speelt ook het Kempisch Sport- en Bewegakkoord op in met als speerpunt dat alle inwoners binnen de gemeente actief zijn.
- ❖ Vanuit de gemeente geven we uitvoering aan de mantelzorgwaardering en bieden we mantelzorgondersteuning.
- ❖ Subsidiejaarprogramma welzijn
- ❖ Brede visie welzijn: visietraject is gestart.
- ❖ In iedere kern zijn gemeenschapshuizen gevestigd. Zij spelen een belangrijke rol aangezien in deze huizen lokale verenigingen elkaar ontmoeten en er daarnaast ook veel activiteiten plaatsvinden.
- ❖ Vrijwilligersondersteuner, ouderenconsulent in de gemeente Bladel.
- ❖ Ondernijning criminaliteit (Backbone/ jongerenwerk)
- ❖ Buurtgezinnen
- ❖ Samen Doen: laagdrempelig hulp bieden op school

H2.1 Sociale Basis (3 van 3)

Subdoelen en acties

Subdoel 1: De sociale basis is verder versterkt

Acties:

- ❖ Verkennen hoe we kerngericht kunnen werken. Dit gaan we doen door te verkennen hoe een kerngerichte aanpak landt in de huidige context en processen binnen de gemeente. Dit doen we samen met maatschappelijke partners en inwoners.
- ❖ Onderzoeken hoe we de inzet van de combinatiefunctionarissen sport/cultuur kunnen verstevigen/versterken die bijdragen aan het versterken van de sociale basis.
- ❖ Onderzoeken in hoeverre Bladel aan kan sluiten bij DE STAP naar gezonder. DE STAP naar gezonder is een website én de naam van een beweging die zich richt op het verbeteren van de gezondheid in de Brainportregio; dit zijn de gemeenten in het zuidoosten van Brabant. Aan de beweging nemen inmiddels meer dan 90 organisaties ('partners') deel. Dit zijn bijvoorbeeld huisartsengroepen, gemeenten en zorg- en welzijnsinstellingen, maar ook zorgverzekeraars, bedrijven en onderwijsinstellingen. Onderzoeken op welke wijze we lokaal aan willen sluiten bij De 'Stap naar Gezonder'. We verkennen dit Kempenbreed.
- ❖ Uitvoeren van acties vanuit de brede visie welzijn. Deze visie is mede gericht op het versterken van de sociale basis, ook in relatie tot de leefomgeving.
- ❖ De stappen die nodig zijn om Welzijn op Recept op te zetten worden in kaart gebracht en opgepakt. Welzijn op Recept is een ketenaanpak. Het betreft namelijk een werkwijze om mensen met psychosociale klachten te helpen door de samenwerking tussen huisarts, eerstelijns zorgverlener, welzijn en het sociaal domein. Het is van belang om een projectplan op te stellen en een netwerk te vormen tussen deze voorliggende partijen, zoals een welzijnscoach of maatschappelijk werker, en huisartsen. Het doel daarvan is dat medicatie zoveel mogelijk wordt vermeden. Daarnaast willen we tegelijkertijd gaan onderzoeken of er voor Welzijn op Recept ook een coördinator aangesteld dient te worden. We pakken Welzijn op Recept Kempenbreed op.
- ❖ Binnen de werkgroep vrijetijdsbesteding binnen Kempenbranie willen we meer aandacht voor de rol van de cultuurcoach. Om dit te bereiken gaan we een actievere samenwerking aan met de cultuurcoach. Hiermee maken we mogelijk dat er meer ondersteuning is voor beleidsmedewerkers cultuur om bepaalde zaken op te pakken en uit te laten voeren. Daarmee krijgt cultuur een stevigere plek in de sociale basis.
- ❖ Bladel wil de mogelijkheden onderzoeken voor een subsidieregeling voor inwoners/organisaties etc., die bijdragen aan deze doelstelling van de brede SPUK.
- ❖ We sturen vanuit het Kempisch Sport- en Beweegakkoord aan op een dekkend netwerk en goede spreiding van sportvoorzieningen en activiteiten over de Kempen. Bij de sport- en beweegaanbieders groeit ook steeds meer het besef dat voor een passend en dekkend aanbod dat voldoet aan de eisen en wensen van de hedendaagse sporter, een efficiënter gebruik en een betere exploitatie van de accommodaties het van belang is om meer te gaan samenwerken. Dit willen en blijven we stimuleren en ondersteunen. Een concreet voorbeeld hierbij is het gebrek aan passend sportaanbod (en het vervoer daarnaartoe) voor kinderen die speciaal onderwijs volgen. We willen zicht krijgen op deze maatwerkvragen om er vervolgens op in te kunnen spelen.

H2.1 Sociale Basis (3 van 3)

Subdoel 2: Het aanbod binnen de sociale basis is duidelijk voor inwoners en partners

Acties:

- ❖ De gemeente Bladel wil de samenwerking met de huidige stakeholders die een rol spelen in de sociale basis verstevigen. Wat hiervoor nodig is verkennen we samen met hen.
- ❖ Het bestaand aanbod voor inclusief sporten en bewegen is inzichtelijk, vindbaar en makkelijk toegankelijk. Vanuit het Kempisch Sport- en Bewegakkoord zetten we als volgt op in:
 - o We blijven Uniek Sporten ondersteunen en meer bekendheid geven.
 - o De dorpsraden, KBO, buurtverenigingen, thuiszorg, mantelzorg en de ambulante zorg zijn belangrijke partners bij het in beeld krijgen van de doelgroep; ook zij kunnen het aanbod onder de aandacht brengen van de doelgroep.
 - o We zetten in op een warme overdracht van de eerstelijns zorg naar sport- en beweegaanbieders. Een eventuele Beweegmakelaar kan hierin een belangrijk rol vervullen. Daarnaast is er nog Steunwijzer die zowel zorg aanbiedt in het voorliggend veld als voor de jeugd en de Wmo.

Subdoel 3: Mantelzorgers ondersteuning voortzetten

- ❖ Verkennen wat aanvullend gedaan kan worden om overbelasting te voorkomen bij mantelzorgers. Dit vraagt om een behoeftepeiling onder mantelzorgers, in samenspraak met onze maatschappelijke partners. Tegelijkertijd willen wij respijtzorg meer onder de aandacht brengen.
- ❖ Verkennen of het mogelijk is om extra trainingen voor mantelzorgers aan te bieden. Dit is een concretere uitwerking van de behoeftepeiling. Dit pakken we samen met Cordaad Welzijn Kempense op.

- ❖ Bladel wil de mogelijkheden onderzoeken voor een subsidieregeling voor inwoners/organisaties etc., die bijdragen aan deze doelstelling van de brede SPUK.

Samenwerkingspartners bij dit thema:

- o Cordaad Welzijn: voeren gemaakte afspraken uit.
- o Verenigingen: faciliteren
- o Medisch domein (huisartsen) : kennisfunctie
- o GGD Brabant-Zuidoost: monitoren, adviseren (kennisfunctie) en voeren (indien nodig) gemaakte afspraken uit.
- o Regiogemeenten GGD regio: met deze gemeenten stemmen we regionale aanpakken af. Eindhoven is gemandateerd hier knopen over door te hakken (in afstemming met regio gemeenten).
- o Cultuurcoach, Art4U (technisch werkgever): adviseren gemeenten waar behoefte aan is in praktijk + mogelijkheden binnen cultuuraanbod (kennisfunctie), pakt uitvoerende rol. Als gemeente sturen we middels beleid en financieren we inzet cultuurcoach.

H2.2 Gezonde Start (1 van 2)

Doelstelling van de gemeente Bladel:

Een start vanuit vertrouwen en met benodigde basiskennis voor elk gezin met als doel dat elk kind veilig, gelukkig en gezond opgroeit.

Subdoelen integraal plan van aanpak

1. De lokale coalitie Kansrijke Start is doorontwikkeld

Beoogd resultaat vanuit het GALA

1. Elke gemeente heeft een lokale ketenaanpak Kansrijke Start, inclusief interventies, en maakt samenwerkingsafspraken met partners rondom de eerste 1000 dagen van een kind.

H2.2 Gezonde Start (2 van 2)

Waar staan we?:

- ❖ *5% van de moeders heeft gerookt tijdens de zwangerschap. (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*
- ❖ *97% van de ouders vinden de gezondheid van hun kind (heel) goed. (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*
- ❖ *25% van de ouders geven aan soms of vaak problemen te ervaren bij de opvoeding. (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*
- ❖ *32% van de ouders geven aan veel stress te ervaren bij de opvoeding van hun kind. (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*
- ❖ *100% van de zwangere vrouwen uit Bladel heeft geen alcohol gebruikt tijdens de zwangerschap (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*
- ❖ *0,6% van de gezinnen heeft problemen met een alcohol-, drugs of gokverslaving. (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*

Wat doen we al?

- ❖ We nemen deel aan het landelijke actieprogramma Kansrijke Start. Met het actieprogramma Kansrijke Start willen we (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. De eerste 1000 dagen van het kind zijn hierbij van doorslaggevend belang. Kansrijke Start richt zich op de zorg en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen in deze periode. We werken hierin samen met onder andere verloskundigen, apotheken, Lumens, Mee, Cordaad Welzijn en CJG.
- ❖ Het programma Nu Niet Zwanger wordt in onze gemeente ingezet door samenwerkingspartners zoals Lumens, CJG+, GGD en anderen. Dit programma ondersteunt mensen in kwetsbare situaties om hen in staat te stellen een bewuste keuze te maken over hun kinderwens. De doelgroep krijgt actieve begeleiding door o.a. gesprekken te voeren over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Zo kunnen zij zelf bepalen wanneer en onder welke omstandigheden zij eraan toe zijn om een kind te willen krijgen.

Subdoelen en acties

Subdoel : De lokale coalitie Kansrijke Start is doorontwikkeld

Acties:

- ❖ Naast het voorzetten van de acties en ontwikkelingen binnen de coalitie willen we de coalitie door ontwikkelen en borgen. We zetten in op verdere professionalisering van de aanpak Kansrijke start. We verkennen dit Kempense breed. Een optie die we verkennen is het samen met de coalitiepartners schrijven van een plan van aanpak, waarin we de volgende onderdelen gaan uitwerken:
 - Versterken samenwerking partners lokale coalitie (werkgroep samenwerking)
 - Implementeren interventies, bijv. w.b. preconceptiezorg
 - Samenwerken met ouders (werkgroep ouderbetrokkenheid)
 - Organiseren van coalitiebijeenkomsten
- ❖ Samenwerking met stichting Leergeld en het maatschappelijk middenveld, waarbij we de link leggen tussen armoede en kansrijke start, verder onderzoeken en verstevigen.

Samenwerkingspartners bij dit thema:

- Stichting Leergeld: voeren armoedebelief 18- in de Kempen uit en hebben een adviesfunctie (belangrijke kennisfunctie) voor de link met gezonde start.
- GGD Brabant-Zuidoost: monitoren, adviseren (kennisfunctie) en voeren (indien nodig) gemaakte afspraken uit. Pharos: adviesfunctie w.b. landelijk programma Kansrijke start
- Coalitiepartijen Kansrijke Start: adviseren, maken plannen en brengen overeengekomen plannen in praktijk/uitvoering.
- Maatschappelijk middenveld: adviesfunctie, voeren gemaakte afspraken uit.

H2.3 Welbevinden (1 van 3)

Doelstelling van de gemeente Bladel:

In de Kempengemeenten voelen mensen zich nog meer verbonden met elkaar. Deze doelstelling is vertaald naar een aantal meer concrete doelen:

- In de Kempengemeenten voelen meer mensen zich psychisch gezond.*
- In de Kempengemeenten voelen minder mensen zich eenzaam.*
- In de Kempengemeenten ervaren minder mensen (veel) stress.*

Subdoelen integraal plan van aanpak

- 1. Het bestaande aanbod wordt verder verstevigd*
- 2. Er is aandacht voor risicofactoren op het gebied van mentale gezondheid.*
- 3. Er is meer verbinding tussen ontmoeting en de leefomgeving.*

Beoogd resultaat vanuit het GALA

Gemeenten integreren mentale gezondheid in hun bredere aanpak gezondheid/preventie, waardoor:

- het voor alle inwoners van Nederland gebruikelijker is om te praten over hun mentale gezondheid. Onder meer door culturele en sportieve activiteiten;*
- alle inwoners van Nederland beter weten waar ze binnen hun gemeenten laagdrempelige ondersteuning kunnen vinden;*
- alle inwoners van Nederland weten welke handvaten er zijn om met hun mentale gezondheid aan de slag te gaan.*

H2.3 Welbevinden (2 van 3)

Waar staan we?:

- ❖ *De mentale gezondheid van 18 t/m 64-jarigen en van 65+'ers is tussen 2020 en 2022 vrijwel gelijk gebleven, maar is nog wel lager ten opzichte van voor de coronatijd. In 2016 gaf namelijk 12% van de inwoners aan psychische klachten te ervaren ten opzichte van 14% van de inwoners in 2020 en 2022. (Bron: Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022)*
- ❖ *18% van de inwoners van Bladel geven aan bezorgd te zijn over de invloed van de leefomgeving op de gezondheid. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen 2022)*
- ❖ *Van alle inwoners van de gemeente Bladel geeft 82% aan zich (erg) gelukkig te voelen. 14% van de inwoners ervaart psychische klachten en 4% van de inwoners loopt een (hoog) risico op een angststoornis of depressie. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen 2022)*
- ❖ *19% van de Bladelse volwassenen tussen de 18 en 64 jaar heeft in de afgelopen vier weken (heel) veel stress ervaren. Van de inwoners van 65 jaar en ouder heeft 5% (heel) veel stress ervaren de afgelopen vier weken. (Bron: GGD Volwassenen en Ouderen 2022)*
- ❖ *Voor de Bladelse kinderen van 0 tot 11 jaar heeft 84% (heel) blijde gevoelens. Bij 10% van de kinderen zijn er aanwijzingen voor een aanwezigheid van psychosociale problematiek. (Bron: GGD Kindmonitor 0 t/m 11 jarigen 2021)*
- ❖ *7% van de Bladelse jongeren tussen de 12 en 18 jaar heeft in de afgelopen 12 maanden suicide overwogen. (Bron: GGD Jeugdmonitor 12 t/m 18 jarigen 2019)*

Wat doen we al?

- ❖ **Kempenbranie;** binnen de Kempenbranie is welbevinden één van de speerpunten om ervoor te zorgen dat jongeren gezond en kansrijk kunnen opgroeien.
- ❖ **Join Us;** Join Us is een programma gericht op het sociaal sterker en

zelfverzekerder maken van jongeren.

- ❖ Door jeugdcoaches van Cordaad Welzijn worden op basisscholen gastlessen over mentale weerbaarheid gegeven.
- ❖ Het organiseren van ontmoetingen tussen jeugdigen en ouderen wordt in Bladel al gerealiseerd. Zo worden sportaccommodaties al breed gebruikt en sporten 65+'ers onder andere samen met kleuters. Daarnaast hebben we jongerenwerkers die coachen, signaleren en accommodatiegebonden werken waardoor ze deze ontmoetingen verder kunnen ontwikkelen.
- ❖ **Lofjoe!;** Dit programma is bedoeld voor eenzame mensen met een verstandelijke beperking, leerachterstand of ontwikkelingsstoornis. Deze inwoners kunnen moeite hebben om nieuwe vrienden te maken of om een relatie te vinden. Kennis over sociale regels en vaardigheden zijn niet altijd vanzelfsprekend. Door middel van ontmoetings- en thema-avonden wordt deze doelgroep ondersteund door ervaren trainers om op semi-zelfstandige wijze sociale vaardigheden te trainen en in praktijk te brengen.
- ❖ Onze gemeente heeft de beschikking over een bruisend cultureel- en sportief verenigingsleven. Verenigingen zijn een belangrijke ontmoetingsplaats binnen onze kernen waar we trots op zijn. We faciliteren ons verenigingsleven daarom uitgebreid. In de gemeente Bladel wordt het sportieve en het culturele verenigingsleven actief gesteund door o.a. welzijnssubsidies en accommodatiebeleid.
- ❖ De wijk-ggz'er/kwartiermaker speelt een bemiddelde rol tussen inwoners met psychische kwetsbaarheid, met al hun wensen en behoeften, en de maatschappij. Dit kan door een luisterend oor te bieden, maar ook door organiseren en het geven van praktische ondersteuning. Daarnaast worden Psysalons georganiseerd waar ruimte is voor ontmoeting met elkaar, zowel tussen inwoners met psychische kwetsbaarheid, naasten en geïnteresseerden.
- ❖ De ouderenconsulent ondersteunt ouderen bij diverse vragen, waaronder op het gebied van eenzaamheid. Zij kan ouderen begeleiden bij het versterken van het sociale netwerk of het vinden van een zinvolle daginvulling.

H2.3 Welbevinden (2 van 3)

Subdoelen en acties

Subdoel 1: Het bestaande aanbod wordt verder verstevigd

Acties:

- ❖ Uitbreiden van de gastlessen over mentale weerbaarheid op basisscholen die worden aangeboden door Cordaad Welzijn. Daarnaast willen we onderzoeken of er een doorlopende leerlijn gerealiseerd kan worden vanaf groep 7 t/m de middelbare school met bijv. weerbaarheidstrainingen Rots en Water. We pakken dit Kempenbreed, in samenwerking met Kempenbranie, op.
- ❖ Verkennen rol cultuur bij aandacht voor lastige situaties in het basisonderwijs, dit wordt nu al gedaan door Helder Theater. Zij spelen van voorstellingen over lastige thema's met als doel om bewustzijn te creëren en het gesprek met kinderen voeren. We verkennen dit Kempenbreed.
- ❖ Onderzoeken hoe kunst en cultuur ingezet kan worden bij het verstevigen van het huidige preventie-aanbod en de eventuele uitbreiding hiervan.
- ❖ Aandacht voor cultuur als middel om (mentale) gezondheid te verbeteren. Door de uitbreiding van de cultuurcoach kan hier meer aandacht voor worden gevraagd, mede gekoppeld aan Welzijn op Recept (bijvoorbeeld door cultuur op recept).
- ❖ Onderzoeken of we muziekbijeenkomsten willen opzetten zoals Gouwe Ouwe door Cordaad Welzijn. Gouwe Ouwe toert het woonzorgcentrum, buurthuis of de bieb om tot de kroeg of dancing van toen. Een middag of avond vol livemuziek uit de jaren 60 en 70. Of bijeenkomsten waarbij mensen zelf muziek maken. Dit pakken we Kempenbreed op.
- ❖ Bladel wil de mogelijkheden onderzoeken voor een subsidieregeling voor inwoners/organisaties etc., die bijdragen aan deze doelstelling van de brede

SPUK.

Subdoel 2: Er is aandacht voor risicofactoren op het gebied van mentale gezondheid.

Acties:

- ❖ Inzetten op zo vroeg mogelijke voorlichting en ondersteuning. De jeugdcoaches zijn aan de slag met trainingen over weerbaarheid voor volgend schooljaar. We verkennen hierbij hoe we mentale gezondheid zo vroeg mogelijk bespreekbaar kunnen maken, om zo verder in te zetten op preventie.
- ❖ Communicatie aansluiten bij life events, bijvoorbeeld rondom een scheiding, pensioen, een kind, een sterfgeval. Dit zijn belangrijke momenten voor de mentale gezondheid, omdat er veel verandert. Het is wenselijk op dit soort momenten extra aandacht te hebben voor onze inwoners. We verkennen met inwoners en maatschappelijke partners wat hiervoor nodig is. We pakken dit Kempenbreed op.
- ❖ Onderzoeken of er behoefte is onder aanbieders aan trainingen stresssensitief werken. Het hebben van zorgen, bijvoorbeeld geldzorgen, brengt stress met zich mee. Door in te zetten op stress-sensitief werken bij de consultants en maatschappelijke partners dragen we bij aan verzachtende omstandigheden voor inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben. We pakken dit Kempenbreed op.

H2.3 Welbevinden (3 van 3)

- ❖ Realiseren van een zinvolle dagbesteding voor inburgeraars in een opvang of in overbruggingslocaties. Het hebben van een zinvolle dagbesteding is een belangrijke basis voor een gezond mentaal gestel. We verkennen hoe we hier invulling aan kunnen geven. Dit doen we samen met onze partners.
- ❖ Aansluiten bij het programma 'Samen erop vooruit', vanuit de Nederlandse Schuldhulprouwe (NSR). De organisatie ondersteunt vrijwilligers om contact te maken met mensen met geldzorgen, het gesprek aan te gaan en ze concreet de weg te wijzen in het woud van financiële hulp. We erkennen hiermee dat geldzorgen een risico zijn voor het mentaal welbevinden.
- ❖ STORM: STORM is een wetenschappelijk onderbouwde, preventieve aanpak die tot doel heeft een depressie of suicide bij jongeren vóór te zijn. Door zelfvertrouwen, weerbaarheid en veerkracht te stimuleren, leren zij hun negatieve gevoelens om te buigen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot sterke, gezonde volwassenen.

Subdoel 3: Er is meer verbinding tussen ontmoeting en de leefomgeving.

Acties:

- ❖ We willen meer gaan inzetten op bewegen, ontmoeten en spelen in de buitenruimte waarbij aandacht is voor lokale initiatieven en experimenten.
- ❖ **Subsidieregeling?**

Samenwerkingspartners bij dit thema:

- VO en BO scholen: monitoring (met GGD), samenwerkingspartner om welbevinden op school te versterken. Voeren (indien nodig) gemaakte afspraken uit.
- GGD Brabant-Zuidoost: monitoren, adviseren (kennisfunctie) en voeren (indien nodig) gemaakte afspraken uit.
- Jongerenwerk Cordaad Welzijn: signaleringspartner, adviesfunctie, voeren gemaakte afspraken (indien nodig) uit. Als gemeente sturen we middels beleid en afspraken in het 'jaarplan jeugdcoach' en financieren we inzet jeugdcoaches
- Inwoners: adviseren gemeenten waar behoefte aan is in samenleving.
- Gemeenschapshuizen: faciliteren
- Stichting Kempen in Beweging: voeren gemaakte afspraken indien nodig uit.
- Cultuurcoach, Art4U (technisch werkgever): adviseren gemeenten waar behoefte aan is in praktijk, pakt uitvoerende rol. Als gemeente sturen we middels beleid en financieren we inzet cultuurcoach.

H2.4 Gezonde Leefstijl (1 van 5)

Doelstelling van de gemeente Bladel:

In Bladel eten inwoners gezond, bewegen zij voldoende en gaan zij verantwoord om met het gebruik van alcohol en drugs. Deze doelstelling is vertaald naar een aantal meer concrete doelen:

- De gemeente Bladel wil inwoners stimuleren om gezonde keuzes te maken (qua voeding en beweging) in hun directe omgeving (bijvoorbeeld bij de kinderopvang, scholen, huisarts, leefstijlcoach, winkeliers).*
- Iedere inwoner in Bladel moet gebruik kunnen maken van een plek waar zij kunnen bewegen of sporten in een gezonde omgeving.*
- In Bladel zetten we in op het versterken van de gezonde leefomgeving, zodat jeugdigen kansrijk kunnen opgroeien en geen of minder middelen gebruiken.*
- Ook in Bladel is NIX18 de norm; er wordt geen alcohol en tabak gebruikt door jongeren onder de 18 jaar.*
- Alle volwassen inwoners van de gemeente Bladel voelen zich medeverantwoordelijk voor het verminderen dan wel voorkomen van alcoholgebruik bij minderjarigen.*
- De kinderen in de gemeente Bladel groeien rookvrij op. Alle openbare plaatsen (schoolpleinen, sportparken, muziekscholen) waar kinderen zijn dienen rookvrij te zijn.*
- Wij willen in Bladel drugsgebruik onder jongeren en volwassenen denormaliseren door de regionale aanpak SKIP te blijven bekostigen na 2023.*
- In Bladel zetten we voornamelijk in op het versterken van de gezonde leefomgeving, zodat jeugdigen kansrijk kunnen opgroeien en geen of minder middelen gebruiken.*

Subdoelen integraal plan van aanpak

- 1. Er is een integrale aanpak overgewicht*
- 2. Meer inwoners bewegen en sporten*
- 3. De leefomgeving wordt gezonder ingericht*
- 4. Gezondheidsachterstanden zijn teruggedrongen*
- 5. Kinderen groeien kansrijk op*

Beoogd resultaat vanuit het GALA

- 1. Voor kinderen en volwassenen met overgewicht of obesitas is passende ondersteuning, begeleiding en zorg toegankelijk.*
- 2. In 2025 hebben alle gemeenten een netwerkaanpak voor kinderen met obesitas.*
- 3. Er zijn samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders gemaakt.*
- 4. Er wordt actief ingezet op het voorkomen van het gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren.*
- 5. Er is netwerksamenwerking voor vroegsignalering alcoholproblematiek. Gemeenten zeten lokaal extra in op de verbinding tussen sport & bewegen, cultuur, gezondheid & preventie en de sociale basis.*
- 6. Zo veel mogelijk Nederlanders bereiken met het sport- en beweegaanbod, met als doel sporten en bewegen een vanzelfsprekend onderdeel uit te laten maken van het leven van iedere Nederlander.*

H2.4 Gezonde Leefstijl (2 van 5)

Waar staan we?:

- ❖ *Minder mensen voelen zich gezond in 2022 t.o.v. het coronajaar 2020: Bij de 18 t/m 64-jarigen is er ook een duidelijke afname ten opzichte met 2016 en 2012. (Bron: Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022)*
- ❖ *Verdere verbetering leefstijl blijft uit: Jarenlang werd er minder gerookt in Bladel, maar na 2020 zijn zowel onder de groep volwassenen tussen de 18 en 64 jaar, als voor de groep 65+ 'ers meer mensen gaan roken. Verder is het alcoholgebruik 18 t/m 64-jarigen na coronajaar 2020 weer terug bij af. Van alle inwoners tussen de 18 en 64, zijn er maar liefst 19% 'zware drinkers'. Daarnaast blijft het aantal inwoners met overgewicht stabiel hoog. (Bron: Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 & GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen 2022)*
- ❖ *46% van alle volwassen inwoners tussen de 18 en 64 jaar heeft overgewicht (inclusief obesitas). Voor 65+ 'ers geldt dat 54% van deze leeftijdsgroep overgewicht heeft (inclusief obesitas). (Bron GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen & Ouderen 2022)*
- ❖ *57% van alle jongeren onder de 18 jaar hebben al eens alcohol gedronken en 36% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar heeft aangegeven in de afgelopen vier weken meer dan 5 glazen alcohol te hebben gedronken. (Bron: GGD Jeugdmonitor 2019)*
- ❖ *In Bladel heeft 6% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar wel eens softdrugs gebruikt. Voor harddrugs is dat 0,4%. (Bron: GGD Jeugdmonitor 2015).*
- ❖ *Van alle ouders uit Bladel vindt 27% het acceptabel als hun kind af en toe rookt en vindt 54% van de ouders het verantwoord als een kind het eerste glas alcohol krijgt tussen de 16 en 17 jaar en vindt 8% het verantwoord als dit gebeurt op het 15e levensjaar (of daarvoor). (Bron: Kindmonitor 0-11 jarigen 2021-2022: Tabellenboek gemeente Bladel)*
- ❖ *8% van de Bladelse kinderen tussen de 2 en 11 jaar kampen met overgewicht*

(inclusief obesitas).

Wat doen we al?

- In zowel het Kempisch Sport- en Bewegakkoord als het Kempisch Preventieakkoord zijn concrete afspraken gemaakt over hoe wij in Bladel overgewicht en obesitas aan willen pakken.
- SKIP die Trip: De kennis van alle betrokken partners binnen SKIP die Trip wordt ingezet bij het ontwikkelen van producten en interventies die ertoe dienen te leiden dat drugs onder jong volwassenen minder normaal wordt gevonden. Dit draagt uiteindelijk bij aan het voorkomen van verslavingen én het bevorderen van gezond gedrag en kan daardoor bijdragen aan een gezonde leefstijl.
- We hebben een preventie- en handavingsplan alcohol om volksgezondheid (preventie) en openbare orde en veiligheid (handhaving) met elkaar te verbinden voor een effectieve aanpak van alcoholgebruik door jongeren en/of de overlast als gevolg van alcoholgebruik.
- Met Kempenbranie werken we samen aan een gezonde en stimulerende omgeving waarin jongeren kunnen opgroeien. We ondernemen acties om het middelengebruik terug te dringen en stimuleren activiteiten die het welbevinden van onze jongeren bevorderen. De speerpunten zijn welbevinden, ouderbetrokkenheid en vrije tijd. We versterken de beschermende factoren rondom ouderbetrokkenheid, vrije tijd en welbevinden en verminderen de risicofactoren die hiermee samenhangen, zodat jongeren uiteindelijk minder snel geneigd zijn middelen te gebruiken.
- Er wordt reeds samengewerkt met Novadic-Kentron. Zij behandelen en begeleiden mensen die verslaafd zijn aan of problemen hebben met alcohol; drugs; gokken of medicijnen.

H2.4 Gezonde Leefstijl (3 van 5)

Subdoelen en acties

Subdoel 1: Er is een integrale aanpak overgewicht

Acties:

- ❖ Aansluiten bij de ketenaanpak Kind naar Gezond Gewicht. Er wordt regionaal een carroussel van lokale coördinatoren opgezet voor de verschillende ketenaanpakken. Deze coördinatoren bekijken op lokaal niveau welke acties er (aanvullend) nodig zijn voor de ketenaanpak en zorgen dat deze acties in gang gezet worden. We pakken dit Kempenbreed op.
- ❖ Aanbieders van de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) onderzoeken de mogelijkheid van een aanpak om volwassenen met een gezondheidsachterstand (en specifiek de GLI doelgroep) in groepsverband blijvend te laten sporten en betrekken hierbij buurtsportcoaches en sportaanbieders. Het is nodig om het aanbod beter in te bedden in het huidige zorgaanbod en dat er nauwer samengewerkt wordt met het sociaal domein en sportaanbieders. De GLI-aanbieders willen dit nader onderzoeken en hier mogelijk een pilot voor ontwikkelen. Hiertoe wordt eerst het huidige aanbod en de samenhang met het Sporten Beweegakkoord in kaart gebracht en worden mogelijkheden voor cofinanciering nader onderzocht. We pakken dit Kempenbreed op.

Subdoel 2: Meer inwoners bewegen en sporten

- ❖ We blijven vanuit het Kempisch Sport- en Beweegakkoord inzetten op bewustwording bij ouders/verzorgers, leerkrachten, sport- en beweegaanbieders zodat zij zich bewust zijn van het belang van voldoende, gevarieerde en kwalitatieve beweging. Hiervoor willen we, in verbinding/gesprek met betrokkenen, een Kempen brede campagne opzetten met concrete opvolging d.m.v. activiteiten

bij verenigingen en aanbieders. - Informatieavonden organiseren bij o.a. kinderdagopvang, onderwijs, gemeenschapshuis. - Voorlichtingsactiviteiten organiseren via fysiopraktijk, gemeente, consultatiebureau.

H2.4 Gezonde Leefstijl (4 van 5)

- ❖ We willen de sport- en beweegdeelname van alle kinderen en jongeren vergroten en verbeteren. Dit willen we onder andere doen door kinderen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met diverse sporten en bewegingsvormen. Dit pakken we op vanuit het Kempisch Sport- en Bewegakkoord.
- ❖ Bladel wil de mogelijkheden onderzoeken voor een subsidieregeling voor inwoners/organisaties etc., die bijdragen aan deze doelstelling van de brede SPUK.

Subdoel 3: De leefomgeving wordt gezonder ingericht

Acties:

- ❖ Optimaliseren van de gezondheid in openbare ruimten, zoals sportparken, speeltuinen, gemeentehuizen. Bijvoorbeeld door deze rookvrij te maken. We pakken dit Kempenbreed op.
- ❖ Bij de omgevingsvisie wordt gezondheid opgenomen. Gezondheidskennis wordt toegepast binnen de omgevingsvisie en de omgevingsplannen.
- ❖ Evalueren van het huidige gebruik van de watertappunten en onderzoeken of we willen uitbreiden.
- ❖ Doorontwikkelen van sportparken. Er zijn ontwikkelingen op alle sportparken in de gemeente Bladel. Wij vinden dat sportparken een belangrijke voorziening zijn in de gemeente, maar ook erg belangrijk zijn voor de kleine kernen. Daarom willen we met de verenigingen en inwoners bekijken wat er nodig is om de sportparken zo toekomstbestendig mogelijk te maken, waarbij ook aandacht is voor verkeersveiligheid. Een aantal ontwikkelingen dat hier aan bijdraagt is momenteel al in onderzoek. Zo loopt er een onderzoek naar de realisatie van ver-/nieuwbouw voor voetbalvereniging in Casteren.
- ❖ Bladel wil de mogelijkheden onderzoeken voor een subsidieregeling voor inwoners/organisaties etc., die bijdragen aan deze doelstelling van de brede

SPUK.

Subdoel 4: Gezondheidsachterstanden zijn teruggedrongen

- ❖ Bevorderen dat mensen met een beperking, een chronische aandoening, een migratieachtergrond, (kwetsbare) ouderen, mensen in armoede en eenzame mensen meer (kunnen) gaan sporten en bewegen. We zetten hier vanuit het Kempisch Sport- en Bewegakkoord op in door:
 - in te blijven zetten op Uniek Sporten
 - een financiële tegemoetkoming te blijven realiseren voor mensen die het moeilijk hebben
 - meer te geven aan financiële regelingen
 - indien nodig en waar mogelijk verkennen we of accommodaties aangepast moeten worden zodat deze toegankelijker worden.
 - Opstarten van het project 'de Beweegdroom'
 - Onderzoeken of en welke rol verenigingen (als sociale magneet) kunnen vervullen om vluchtelingen zich thuis te laten voelen
- ❖ Inzetten op het wegnemen van belemmeringen in toegang tot zorg, ondersteuning, cultuur en sport. We hebben hierbinnen specifiek aandacht voor cultuursensitief communiceren of cultuursensitief aanbod.
- ❖ De samenwerking opzoeken met de Wereldklas van het Pius X College en de Stichting Kempen in Beweging; gezamenlijk willen we acties opzetten waarbij jongeren met een migratieachtergrond gekoppeld worden aan een jongere zonder migratieachtergrond. Al sportend leren ze van elkaars leven en achtergrond. We zien dit als een doorontwikkeling van het project Wereldmaatjes van het Pius X College.
- ❖ Verkennen of het mogelijk is om de opdracht voor Novadic-Kentron verder te verstevigen. We gaan meer sturen op preventie en OKO en minder op individuele begeleiding. Dat vraagt niet zozeer meer capaciteit, maar wel een andere urenverdeling en een andere focus dan momenteel het geval is.

H2.4 Gezonde Leefstijl (5 van 5)

- ❖ Verkennen of de Voedselbank zich meer kan richten op gezonde voeding. Met de Voedselbank brengen we in kaart welke kansen hierin liggen.
- ❖ We zetten vanuit het Kempisch Sport- en Beweegakkoord breed in op bewustwording en deskundigheidsbevordering van trainers, coaches, begeleiders en vrijwilligers zodat zij voldoende kennis en kunde bezitten om specifieke (doel-)groepen te begeleiden bij hun sport- en beweegactiviteiten.
- ❖ We blijven vanuit het Kempisch Sport- en Beweegakkoord investeren op een sociaal veilige sport (cultuur) zodat iedereen zich welkom voelt en blijft voelen en met plezier kan sporten en bewegen. Dit willen we onder andere doen door kennisdeling, aanbieden van cursussen, de inzet van vertrouwenspersonen en door er naar te streven dat al onze vrijwilligers en professionals in het bezit zijn van een VOG. -Aankomende periode willen we kijken hoe we bovenstaande activiteiten, eventueel aangevuld met andere activiteiten en maatregelen, verder kunnen verdiepen en bestendigen

Subdoel 5: Kinderen groeien kansrijk op

- ❖ Aanstellen coördinator Kempenbranie (met mogelijk ook andere taken i.h.k.v. uitvoering brede spuk). Op dit moment wordt dit project getrokken door ambtenaren, maar voor de verdere doorontwikkeling van het programma is het raadzaam om hiervoor een coördinator in te gaan zetten.
- ❖ Verkennen of SKIP die Trip verlengd kan worden. De landelijk financiering van SKIP die Trip stopt per 2024. In Bladel willen we de middelen van de brede SPUK graag gebruiken om SKIP die Trip na die tijd door te laten lopen.
- ❖ Dit gaan we doen door samen met de andere Kempengemeenten, de Kempische basisscholen met elkaar te verbinden om ervaringen rondom OKO en drugs- en alcoholproblematiek te delen. Op het moment lopen hier nog onderzoeken naar om te kijken hoe dit het beste bewerkstelligd kan worden.
- ❖ Het voortzetten van de pilot ouderbetrokkenheid onder begeleiding van

expertisepartner Family Foundations. Een onderdeel hiervan is het opzetten van een Kempenbrede campagne rondom het versterken en vergroten van ouderbetrokkenheid.

- ❖ We verkennen een samenwerking met stichting Kempen in Beweging voor het speerpunt 'zinnvolle vrije tijdsbesteding'.

Al deze acties pakken we Kempenbreed op.

Samenwerkingspartners bij dit thema:

- VO en BO scholen: kennis- en adviesfunctie, voeren gemaakte afspraken (indien nodig) uit.
- Jongerenwerk Cordaad Welzijn: kennisfunctie, voeren gemaakte afspraken (indien nodig) uit.
- Voedselbank: faciliteren.
- GGD Brabant-Zuidoost en Novadic-Kentron: monitoren, adviseren (kennisfunctie) en voeren (indien nodig) gemaakte afspraken uit.
- Vluchtelingenhulp: voeren gemaakte afspraken uit.
- Sportverenigingen: faciliteren zodat verenigingen kunnen bijdragen aan de gestelde doelen.
- SKIP + samenwerkende gemeenten: voeren gemaakte afspraken binnen project SKIP uit.
- Stichting Kempen in Beweging: kennisfunctie, voeren gemaakte afspraken uit.

H2.5 Vitaal Ouder Worden (1 van 3)

Doelstelling van de gemeente Bladel:

Ouderen in een zo goed mogelijke conditie houden zodat ze zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Daarnaast willen wij de risico's voor onze oudere inwoners om te vallen, in zowel de thuis omgeving als in de openbare ruimte, zo veel mogelijk beperken.

Subdoelen integraal plan van aanpak

- 1. Het valpreventief aanbod is verstevigd.*
- 2. Meer ouderen bewegen en/of sporten*

Beoogd resultaat vanuit het GALA

- 1. Het risico op vallen bij ouderen wordt vroegtijdig gesignaleerd in zowel zorgdomein als gemeentelijk domein en wordt ondersteund door laagdrempelige toegang tot valpreventief aanbod. Hiervoor dient een ketenaanpak valpreventie te worden gerealiseerd. De ketenaanpak is een aanpak gericht op thuiswonende ouderen van 65 jaar of ouder met een verhoogd valrisico die bestaat uit:*
 - o Opsporing (risico-inschatting);*
 - o Screening (valanalyse);*
 - o Inzet van erkende beweeginterventie zoals op loketgezondleven.nl van het RIVM, zo nodig aangevuld met medicatiebewaking, aanpak visus problemen, aanpak van voetproblemen en schoeisel, aanpassingen huis en omgeving, voedingsinterventie, educatieve interventies, psychologische interventies, medische behandeling van onderliggende ziektes en actieve begeleiding en doorverwijzing naar structureel beweegaanbod.*
- 2. Jaarlijks komen er minder ouderen (65+) op de spoedeisende hulp naar aanleiding van een val.*
- 3. Versterkte uitvoeringspraktijk van artikel 5a van de Wet Publieke Gezondheid, wat bijdraagt aan het preventiebeleid rond het verminderen van kwetsbaarheid bij ouderen.*
- 4. Ondervoeding bij ouderen wordt vroegtijdiger gesignaleerd door zorgprofessionals en professionals in het sociaal domein.*
- 5. Er is aandacht voor de specifieke behoeften van ouderen rond bewegen en dit wordt ondersteund met een passend beweegaanbod.*

H2.5 Vitaal Ouder Worden (3 van 3)

Waar staan we?:

- ❖ *Het percentage 65+'ers in Bladel is hoger vergeleken met de rest van Nederland: Anno 2023 is 23,2% van de inwoners in Bladel 65 jaar of ouder (ter vergelijking: in Nederland is dat percentage in 2023 20,5%). De verwachting is dat dit de komende jaren nog verder zal gaan stijgen. Los van de huisvestingsbehoeften, is het een uitdaging om ervoor te zorgen dat ook deze groep mee kan blijven doen. Bron: Regiobeeld Gemeente Bladel (Geraadpleegd op 26 juli 2023, op <https://www.regiobeeld.nl/bevolkingsontwikkeling?gemeente=GM1728®io=GM1728&nederland=NL01®ioIndeling=GM>)*
- ❖ *23% van de 65+'ers in Bladel heeft een kwetsbare gezondheid. Dit is gebaseerd op 15 lichamelijke, psychische en sociale componenten van kwetsbaarheid volgens de Tilburg Frailty Indicator. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor 2020)*
- ❖ *Van alle 65+'ers in Bladel beweegt 36% voldoende per week. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor 2022)*
- ❖ *Voor 2040 is de verwachting dat 3,6% van de inwoners uit Bladel dementie zal hebben. (Bron: Alzheimer Nederland 2020 - 2040)*
- ❖ *4% van alle ouderen in Bladel zijn wel eens gevallen in of rondom hun eigen huis. (Bron: GGD Gezondheidsmonitor Ouderen 2020)*

Wat doen we al?

In de gemeente Bladel zijn de seniorenverenigingen actief op het gebied van valpreventie, ook met aandacht voor elektrische fietsen. Zij organiseren thema bijeenkomsten bijvoorbeeld over het veilig omgaan met een elektrische fiets om hun achterban te informeren over de risico's en de oplossingen of ondersteuningsmogelijkheden. Ook de buurtsportcoach verzorgt vitaliteitstraining.

Subdoelen en acties

Subdoel 1: Het valpreventief aanbod is verstevigd.

Acties:

- ❖ Opzetten integrale ketenaanpak valpreventie. Dit wordt regionaal opgepakt, samen met lokale partners zoals fysiotherapeuten, welzijnswerk, huisartsen en de GGD. Hierin komen concrete doelen te staan, evenals projecten die we gaan uitvoeren zoals het opzetten van trainingen voor mensen die extra risico lopen om te vallen. Onderdeel hiervan is onderzoeken welke interventies rondom valpreventie effectief zijn en daar vervolgens actie op ondernemen. Daarmee zal het valpreventief aanbod aangevuld worden. We pakken dit Kempenbreed op. We verkennen hoe het regionale plan aan kan sluiten op de lokale aanpak met de seniorenverenigingen in Bladel.
- ❖ Verstevigen van het aanbod vanuit de seniorenverenigingen. De seniorenverenigingen in Bladel zijn erg betrokken bij en actief op dit thema. Zij bereiken een grote groep inwoners. We willen hen daarin verder faciliteren.
- ❖ Bladel wil de mogelijkheden onderzoeken voor een subsidieregeling voor inwoners/organisaties etc., die bijdragen aan deze doelstelling van de brede SPUK.

H2.5 Vitaal Ouder Worden (3 van 3)

Subdoel 2: Meer ouderen bewegen en/of sporten

Acties:

- ❖ *We willen de sport- en beweegdeelname van ouderen stimuleren en vergroten. Dit willen we onder andere doen door ouderen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met diverse bewegingsvormen en maatwerk te bieden in bewegadvies. Vanuit het Kempisch Sport- en Bewegakkoord zetten we in op de volgende concrete acties:*
 - *We willen aankomende periode specifieke aandacht hebben voor sport en beweegactiviteiten voor de doelgroep 55+. - We willen blijven inzetten op goede en professionele begeleiding.*
 - *We zetten in op bewezen effectieve interventies zoals valpreventie en gecombineerde leefstijl interventie.*
 - *We zetten in op een warme overdracht van de eerstelijns zorg naar sport- en beweegaanbieders. Een eventuele Beweegmakelaar kan hierin een belangrijk rol vervullen.*

Samenwerkingspartners bij dit thema:

- Cordaad Welzijn; voeren gemaakte afspraken uit
- Seniorenverenigingen gemeente Bladel: kennisfunctie
- GGD Brabant-Zuidoost: monitoren, adviseren (kennisfunctie), schrijven mee aan regionaal plan m.b.t. valpreventie en voeren indien nodig uit.
- Buurtsportcoach: kennisfunctie en voeren gemaakte afspraken uit
- Stichting Kempen in Beweging: kennisfunctie en voeren gemaakte afspraken uit.

Integraliteit tussen de thema's

Vitaal ouder worden
Vitaal ouder worden gaat over lichamelijke vitaliteit, waar voldoende bewegen, goede voeding en een prikkelende leefomgeving aan bijdragen. Maar ook over vitaal blijven op sociaal en mentaal gebied, met een sociaal netwerk waar je deel van uitmaakt en door activiteiten te ondernemen waardoor je je zinvol voelt.

Welbevinden
Als je niet alleen lekker in je vel, maar ook lekker in je hoofd zit, functioneer je beter, sta je positiever in het leven, heb je minder last van stress en kun je problemen beter de baas. Dit begint al bij de eerste 1000 dagen. Een leefomgeving die inzet op ontmoeting en een goede leefstijl draagt hieraan bij.

Gezonde leefstijl
Wie goed voor zichzelf kan zorgen zit beter in zijn of haar vel. Een omgeving die je uitnodigt tot beweging en ontmoeting is daarbij belangrijk. Blijven bewegen draagt bij aan gezond ouder worden.

Gezonde start
Bij een gezonde start is een gezonde leefstijl een belangrijk onderdeel. Als je opgroeit in een omgeving waarin je je veilig voelt en kansen krijgt, is dit ook positief voor mentale gezondheid en weerbaarheid.

H3. Samenwerking (1 van 2)

Samenwerking binnen de Kempengemeenten

De gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden werken intensief samen. Zowel het lokale sport- als preventieakkoord zijn in gezamenlijkheid opgesteld en worden in gezamenlijkheid uitgevoerd. Voor het integraal plan van aanpak is het merendeel van de uitvoering ook op het niveau van de Kempen ingericht. Deze samenwerking zal voortgezet worden in de daadwerkelijke uitvoering van het integraal plan van aanpak, evenals bij de monitoring en evaluatie.

Interne samenwerking

Een integraal plan biedt ons de mogelijkheid om integraal samen te werken. Dat doen we niet alleen met lokale en regionale partners, maar ook lokaal binnen de gemeente. Het is daarbij nodig om in kaart te brengen welke processen integraal versterkt kunnen worden en wat daar vervolgens voor nodig is. Op dit moment kunnen we dat niet voldoende inschatten. Het verkennen van knelpunten en mogelijkheden van de interne integrale samenwerking is een specifiek aandachtspunt binnen het integraal plan van aanpak. Juist omdat we erkennen dat integrale samenwerking intern een belangrijke basis is voor de uitvoering van het integraal plan van aanpak. We houden de optie open dat we hiervoor een aanjager aanstellen.

Samenwerking met partners

We werken binnen de Kempen al veel samen, zowel tussen de gemeenten, maar ook in samenwerking met diverse lokale partners. We zetten deze samenwerking voort en zetten daarbij verder in op een zorg en welzijnsbrede samenwerking die als stevig fundament onder het gehele gezondheidsbeleid ligt en die als basis kan dienen voor de lokale governance van zowel het GALA als de regionale samenwerking vanuit het IZA. Daarnaast hebben we diverse samenwerkingspartners in de gemeente die werken aan het preventief gezondheidsbeleid. Deze samenwerkingspartners vormen een onmisbare schakel in het realiseren van de gestelde doelen. Onder de thema's is expliciet uitgewerkt welke partners een rol spelen bij het betreffende thema.

Samenwerking in de regio

De gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant en de GGD Brabant-Zuidoost hebben het

IZA en GALA aangegrepen om ook regionaal meer de verbinding met elkaar te zoeken. Dit proces leidt tot een regionale samenhangende aanpak voor stimulering van gezond en actief leven (vanaf nu genoemd 'de regionale aanpak') inclusief het uitwerken en implementeren van de vijf ketenaanpakken uit het IZA. De regionale aanpak kent voor de periode 2023-2024 een aantal doelstellingen:

- Opzetten van een regionale overlegstructuur GALA 2023-2024
- Uitwerken van regionale samenwerking en uitvoeringsafspraken GALA 2023-2024 te weten:
 1. Uitwerken van 5 regionale ketenaanpakken
 2. Vertalen van de 5 regionale ketenaanpakken naar de lokale praktijk
 3. Lokale implementatie van de 5 ketenaanpakken
 4. Leer- en ontwikkelprogramma GALA op basis van geleerde lessen Regionale kennisinfrastructuur
 5. Evaluatie regionale samenwerking 2023-2024 en opstellen samenwerkingsagenda 2025-2026

Gezondheid en sociale basis

De ketenaanpakken Kansrijke Start, Kind naar Gezond Gewicht, Valpreventie, Welzijn op Recept en Gecombineerde Leefstijlinterventie worden regionaal uitgewerkt, en lokaal geïmplementeerd. De gezamenlijke aanpak leidt tot 5 breed gedragen ketenaanpakken, waarbij de regionale afspraken met het lokale veld worden geïmplementeerd en in alle lagen van de keten bekend zijn. Het samenhangende aanbod van ketenaanpakken komt ten goede aan alle inwoners van de regio Zuidoost-Brabant.

H3. Samenwerking (2 van 2)

Opdrachtgever voor de regionale aanpak zijn mandaathouder(s) en, de zorgverzekeraar. Het programmamanager bestaat uit een programmamanager, ontwikkelaars ketenaanpakken en projectleiders implementatie. Er wordt in alle gevallen nauw samengewerkt met de instellingen van zorg, welzijn, ziekenhuis, eerstelijnszorg en inwoners.

De uitvoering in 2023-2024 leidt (minimaal) tot een stevige basis voor de 5 regionale ketenaanpakken en lokale uitvoering daarvan in alle gemeenten. Ketenaanpakken waarmee al een lokale start is gemaakt, worden een stap verder geholpen en sluiten zoveel mogelijk aan bij het samenhangende regionale aanbod, voor zover dat nog niet het geval is. Per gemeente wordt bekeken wat hierin de behoefte is.

Versterking kennis- en adviesfunctie GGD

Gemeenten in Noord-Brabant vinden het belangrijk dat relevante data en informatie worden gebruikt bij het maken van keuzes op het gebied van gezondheidsbevordering en preventie. We zijn van mening dat de GGD'-en in onze provincie de meeste kennis, ervaring en het grootste netwerk hebben om de relevante informatie te verzamelen, de interpreteren en een advies te brengen over de kansrijke interventies waarmee de grootste impact gemaakt kan worden voor de bewoners van onze provincie/ regio.

De 3 Brabantse GGD'en hebben al een samenwerking (bijv. de gezamenlijke BrabantScan) en alle andere kennispartners werken in/voor de hele provincie (Academische Werkplaats TRANZO, HBO-instellingen Fontys en AVANS, de Provincie etc.). Daarom is het logisch om te bouwen aan een Brabants netwerk van GGD'en dat samen met gemeenten de meest actuele lokale en regionale kennisvragen op gebied van preventie en publieke gezondheid gecoördineerd kan oppakken. Dit gebeurt samen met de andere kennispartijen in Brabant, in een gezamenlijke ontwikkelagenda, waardoor we denkkracht en ontwikkelkosten delen, versnippering tegengaan, meer data hebben voor onderzoek en profiteren van elkaars 'best practices'.

De GGD'en en andere kennispartijen werken samen aan:

- ❖ Opzetten en onderhouden van een regionale kennisinfrastructuur preventie
- ❖ Vergroten van de toepasbaarheid van kennis (ontsluiten van landelijke, regionale en lokale kennis t.b.v. advisering aan gemeenten en andere partijen)
- ❖ Vervullen van de rol van schakelpunt voor gemeenten en andere lokale en regionale partijen
- ❖ Opstellen met regionale partijen van een regionale kennisagenda
- ❖ Fungeren als schakelpunt tussen de regionale kennisinfrastructuur en de landelijke kennisinfrastructuur.

Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Samenwerking en coördinatie op regionaal niveau vraagt ureninzet van gemeenten om hierin te participeren. Samenwerking met GGD en de zorgverzekeraar worden hierbij specifiek benoemd. Ook kan een coördinerende rol worden neergelegd bij een andere partij.

Samenwerking met inwoners

- ❖ We betrekken advies-, dorps- en cliëntraden bij het uitvoeren van het integraal plan van aanpak. Dit doen we door hen te bevragen, maar we werken ook vanuit de relatie dat de diverse raden hun signalen, zorgen en ideeën doorlopend kunnen delen met de gemeente.
- ❖ We koppelen een wijkgerichte aanpak aan bestaande structuren, waaronder de dorpsraden. De dorpsraden komen frequent bij elkaar. Indien een wijkgerichte aanpak signalen over een betreffend dorp laten zien is het waardevol dit ook met de betreffende dorpsraad te bespreken. Hoe dit vorm krijgt wordt verder uitgewerkt met de gebiedsregisseurs.
- ❖ Stimuleren dat inwoners betrokken worden bij de organisatie van initiatieven. Dat gebeurt nu ook al, bijvoorbeeld dat inwoners een rol hebben bij de organisatie van een vitaliteitsdag. Het is daarbij van belang om te kijken bij welke evenementen dit passend en haalbaar is.

H4. Monitoring & Evaluatie

Monitoring en Evaluatie

We zetten in op goede monitoring en evaluatie. Dit is van belang voor het behouden van draagvlak voor ons beleid (evidence based werken), voor het leren en mogelijk bijsturen en ten behoeve van het vieren van grote en kleinere successen. We kiezen dan ook voor een combinatie van 'tellen en vertellen'; we halen zowel data op als terugkoppelingen van onze partners. De diverse monitoringsinstrumenten van de GGD zijn de basis voor de data.

We zien voor de evaluatie en monitoring een aantal activiteiten voor onszelf weggelegd:

- ❖ Elk half jaar bespreken we Kempengemeenten de voortgang en uitvoering van het plan van aanpak met de betrokken beleidsmedewerkers. De uitkomsten delen we met partners.
- ❖ Maandelijks wisselen we lokaal per gemeente op hoofdlijnen uit waar we staan en waar nog kansen liggen. Dit moment koppelen we zoveel mogelijk aan een bestaande overlegstructuur, waarbij we oog hebben voor de noodzaak van de integraliteit.
- ❖ De Kempengemeenten organiseren een jaarlijkse bijeenkomst met de klankbordgroep waarbij we alle betrokken partners op de hoofddoelen uitnodigen om in gesprek te gaan over de bevindingen vanuit de monitoring. De uitkomsten van dit gesprek gebruiken we om bij te sturen;
- ❖ De uitkomsten en inzichten uit de lokale monitoring delen we ook via landelijke en regionale monitorings- en evaluatie-instrumenten. Hiermee dragen we bij aan landelijke en regionale kennisdeling.

H5. Handtekening Wethouder - Plan van Aanpak

Handtekening:

Bijlage 1: Tabel synergie doelen en thema's

	Versterken sociale basis	Gezonde leefstijl	Gezonde start	Welbevinden	Vitaal ouder worden
Doelen Gezond en Actief Leven Akkoord					
Terugdringen gezondheidsachterstanden	✓	✓	✓	✓	✓
Een gezonde en fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	✓	✓			✓
Het versterken van (de verbinding) met de sociale basis	✓	✓	✓	✓	✓
Een gezonde leefstijl	✓	✓	✓	✓	✓
Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid		✓	✓	✓	
Vitaal ouder worden	✓	✓		✓	✓
Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur	✓				
Doelen Hoofdpijnen Sportakkoord 2					
Inclusie en diversiteit in de sport vergroten	✓	✓			
Sociaal veilige sport creëren	✓	✓			
Vitale sportaanbieders: vergroten van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van het sportaanbod	✓	✓			
Vaardigheid in bewegen: een leven lang sporten en bewegen voor ieder kind en iedere jongere	✓	✓			
Ruimte voor sport en bewegen: een toekomstbestendige sportinfrastructuur	✓	✓			
Maatschappelijke waarde van topsport optimaliseren		✓			
Doelen addendum BRC					
Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname)	✓	✓			✓
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is.		✓			
Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede en schulden)	✓	✓			✓